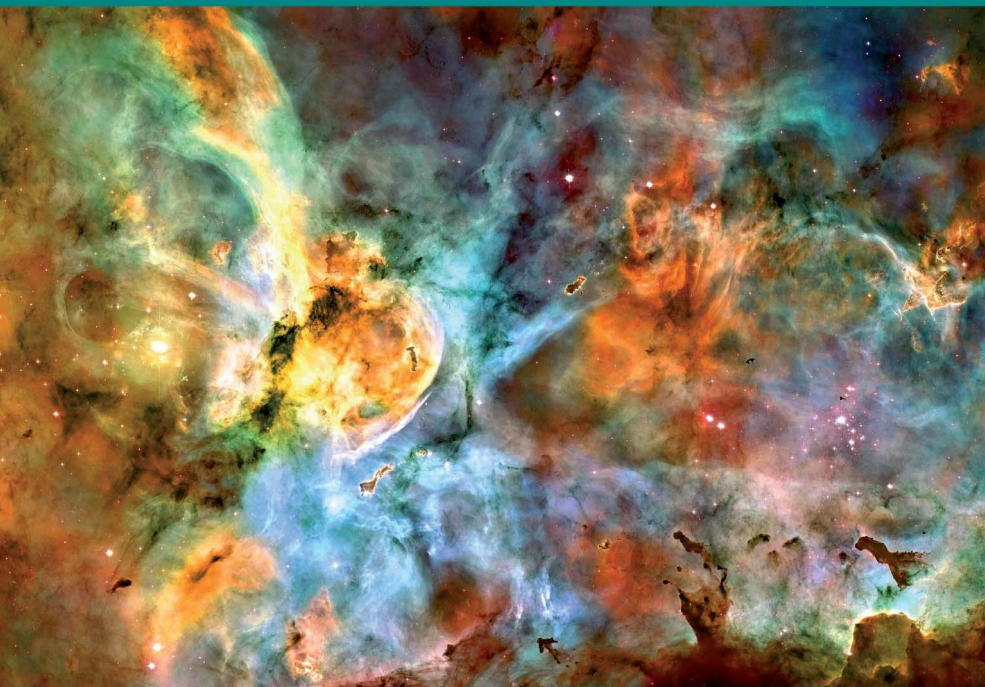

SZIGETI LAJOS

ERŐVONALAK

Válogatott versek
1977–2014

Szigeti Lajos
ERŐVONALAK

Szigeti Lajos

ERŐVONALAK

Válogatott versek
1977–2014

Hungarovox Kiadó
Budapest, 2016

A kötet megjelenését támogatta:

*Bús Balázs, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat polgármestere
Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata*

Illusztrációk:

König Róbert és Vén Zoltán grafikái

A szerző fényképét *Dozvald János* készítette

A borítót *Pereszlényi Helga* tervezte

A címlapon Csillagködök (űrfelvétel)

© Szigeti Lajos, 2016

A Hungarovox Kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

ISBN 978-615-5562-31-0

Hungarovox Bt.

1137 Budapest, Radnóti Miklós u. 11.

Telefon/fax: 06-1-340-0859 • mobil: 06-20-585-8212

www.hungarovox.hu • info@hungarovox.hu

Felelős kiadó: *Kaiser László*

Nyomtatás: *mondAt Kft.* www.mondat.hu

Felelős vezető: *Nagy László*

TEREMTÉS

A VILÁG KELETKEZÉSE

„Kozmikus tojás” – első atommag –
a zéró pillanat után
Nagy Bumm – több milliárd hőfokkal
és percekben belül
a mindenség ragyog, sík terű
téridő – világegyetem,
szökési sebességgel ütközik minden elem,
atommáglyán fölszabadult energiák –
Forró múltból hideg jövőbe
vagy „hőhalálba” mutat az idő
(rozsdakoszorú, bomlás, terjedő
tűz jelzi, ahogy halad,
a Föld meddő lesz, kiégett salak)
a perdület-megmaradás törvénye szerint
Tejút és Naprendszer egy irányba kering,
gömbhalmazok hálóját csomózó galaktikák,
„hiányzó tömeg”, „sötét anyag”
pokolköre az űr
(tört rész a látható világ,
ahol szülöm csillagbölcsőben ringatott).

Társcsillagom,
a végtelenben világló világfa
táguló levélrésein át
megpillantjuk az idő kapuját,
látótengelyünk végén fogantatás előtti
éjsötét: az univerzum határa.

Ki volt az első mozgató? –
 Egy üstökös fejéből kipattanó
 szikrányi szerves élet,
 vagy összetett szénvegyületek,
 aminosavas molekulafelhők
 villámfényes kisülése
 (véletlen a születés, mint a halál)
 belül a komfortzónán, földszerű bolygón
 kikelve a plazmaburokból,
 fogannak társas, értelmes lények.

Az ősrobbanás világrengető
 visszhangja: kozmikus háttérsugárzás,
 de hallani egy újszülött sírását,
 amint gerinchúr pendül,
 sok köteg fölhangolt ideg
 az örök harmóniát zendíti meg,
 a lélek megkönnyebbül,
 a test nehézkedik,
 míg inger ér, lesz ingerület is.

Valami kollektív tudattalant
 átörökít a DNS-duplacsavar,
 kötéseiben az öröklét emlékezete
 (fáraóhangya, hőscincér,
 temetőbogár, gyümölcsleány,
 emberszabású majom
 gén szerinti rokona vagyok)

a szemlencsében már a mikrovilág
színkép vonalkódja ad új olvasatot.

*

Nem térbeli, időbeli határ
választ el minket, a végtelen
átmérője az emberi értelem,
galaktikánk spirálkarjaival
átölel – szép mozdulat,
e nélkül elveszünk –
van már kitüntetett helyünk,
ahol természeti törvény, képlet
részre és egészre érvényes,
a világmindenség megismerhető,
teremtő és teremtet
egynemű anyag.

Barátságos arcot kér
a pillanat – nyílászárója a Nap.

KITEKINTÉS

A túlméretezett világűr,
örökmozgó csillagrendszerek,
ismeretlen, sötét energiák
istenfélelmet ébresztenek.

Távcső pásztáz, kaleidoszkóp
rendet rak színjátszó káoszból,
mint mikor kapcsol nyíló elme.
Ne nézd, hogy csonkig ég a napvilág,
s elvész – habár történelmet csinált –
„mindennek mértéke: az ember”.

A TEREMTÉS HAT PILLANATA

O idő

Képzeletbeli pont a térfogat
– atomi részecske, mérhetetlen
mag-sűrű tömeg, magas hőfoka
csupán a kezdet –
a semmiből
világmindenség készül.

10^{-43} mp

„Nulla” idő után
szupererő hatás –
az égbolt tüzel még,
kritikus tömegnél
Nagy Bumm! Ősrobbanás! –
anyagból sugárzás,
sugárzásból anyag
– a „részecskeleves” kész.

10^{-38} mp

A szétszóródott mindenség
billiószor billió
sokadik hatványon,
szétszalazott erővonalak mentén
gyorsulva tágul –

10⁻⁴ mp

A világegyetem lehűl,
erős és gyenge kölcsönhatás –
gravitáció érvényesül,
proton és neutron sűrűjében
a fény fogságba kerül.

5. mp

Antirészecskék ellenében
győz az elektron fényessége,
magfúzióval létrejön száz elem.
A sötét anyag örök rejtelem.

6 nap

„Teremté tehát Isten
a csillagokat, hogy világítsanak,
szárazföldet, hogy teremjen ...
Pezsdüljenek a vizek
élő állatok nyüzsgésétől, ...
hozzon a föld élő-
lényeket nemők szerint ...
Teremté Isten az embert
az ő képére ... és mondá:
Szaporodjatok és sokasodjatok, ...
néktek adok mindent.”

TÁVOLSÁGOK

Tíz dimenziós tartományban
földön kívüli észlényt keres
az emberi értelem –

Hol más az anyag létformája,
mértani ábra, számsor, képlet
adhat-e rólunk képet?

Itt, a kozmosz középpontjában
műtárgy szólít meg, kotta beszél
s a vers, a líra zenél.

BARBÁR TÉRIDŐ

Hol és mikor? –
téridő: az anyag létformája,
eseménypontok négydimenziós
halmaza állandó mozgásban,
új minőség mellett
a távolság örökébe lép,
ahogy milliárd világjelenség között
a cikázó fény terjed,
múlt és jövő
a nullán fordul kétfelé.

+1 anyagrészecske a világ,
s magtalan égitestek köréből kivált,
hetvenhét elemből korongolt
kihűlő massa e bolygó.

Mikor és hol
fordul a sorsod, ember?
– tűnő eseménypont
e nagy világmodellben.

PÁRBESZÉD

Mit forgatsz agytekervényeid
extragalaxis-ködében teremető?

– Ember: torzó a tökéletességben,
ötezer csillagot számlálhatsz
álmatlan éjjel.
Eljön a te órád,
létidőt és fizikait
egymáshoz igazít.
Téren kívül, időn túl
nincs perspektívák megvonala sít.

A geodéta térfelet választ,
az óceánkutató halszemoptikát,
felezési idővel számol az atomfizikus,
dinamikussal dolgozik a csillagász –

A mindenség fényorgonáján játszol,
kiválasztott lett minden nép,
mégsem elég egyetlen megváltó.

SZEMHATÁR

Ferde tengelyű bolygóval
elakadunk kavargó hóban.
Jég virágzik, giccses dércsokor,
pillán jég szemcse-mikropont.

Fagyosszentek önkényuralma
elszáll, mint pitypang-tollaslabda.
Léckerítésen fönnakadva sír
egy szárnyaszegett angyal – krepp-papír.

Szóló hangszerek a tárgyak
szélvihar zenekarában.
Zápor szakadó szálain a fák
villám rángatta marionettfigurák.

Egyszemű szörnyek: hurrikánok
merre forgatják e világot?
A magunk alá tiport földnek
szárnybillentés – égi üdvözlét.

A nyugvó nap körmondat végi pont,
országhatár a horizont,
s minden látható hullámhegy csupán,
a láthatatlan – óceán.

LELET

Balzsamban vergődő légy,
gyantába, borostyánkőbe
temetkező rovar, – egy könnycsepp,
mocsárba süllyedt őslény,
jégverembe alászállt,
jégkorszak mínuszába hibernált,
föltámadásig mélyhűtött gén,
homoksivatagban mumifikálódott,
csontszáraz barlangban konzervált
néhány emberi maradvány,
velük nyílvesző, bunkósbot
(még nem tömegpusztító rakéta, lézer)
kiszikkadt agytekervények
– porladó papirusztekercsek,
vallanak a kőbe vésett,
már számítógépre mentett
titkosírás-hieroglifák.

Lételmélet útvesztőiben
„Isteni részecske” ütközik
(halandót nem üdvözít,
halálra untat az öröklét)
élhetnék száz évnél tovább
– szép korú, akiről megfélekedzik
a teremtető – tudni: hol tart a világ.

IDŐSÍKOK

Jövőt bízatsz a magra,
termékeny táptalajra,
édes vízre, gyökerre
még égi áldást kérve.

A jelen: tört pillanat
és leáldoz, mint a nap,
a valóság csak látszat
vagy színjátészó káprázat.

A múlt egyszerre régmúlt,
diadalút meg tévút,
szűk kanyarnak ütköző,
már befejezett jövő.

SZÖKŐ ÉVEK

Fényár mélyíti medrét,
sodródik spóra, sperma –
nyitva az édenkert még
és osztódik a sejtmag.

Gyümölcsfák ágaskodnak,
tarlón markot szed a szél,
jaj, a fészekhagyónak,
jég-karmok közt elalél.

Sorsunk csillagtársulás,
takaréklángon égve,
kormoz a lélek, csupán
nagy füstje van, pernyéje.

Szökőév rugaszkodás –
vonz a földmágnes-mező,
teljes napfogyatkozás
lesz majd könnyű szemfedő.

ERDŐZSONGÁS

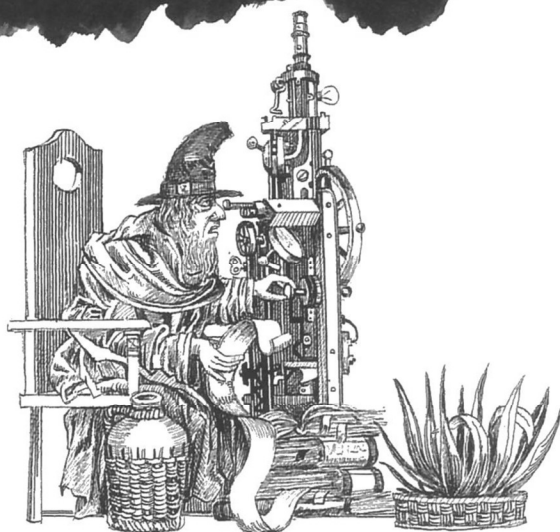
Zörög a haraszt, csörgőit
pólyás bokor rázza,
virágméz csurran, csöppen a málna,
ágrólszakadt vadalma, -körte
derült égből pottyán a földre,
Krisztus-tövis, sün-tüske a nyársa.
Sorjázik zöld jelzésen
vaddisznó kitúrta gomba,
mutató gyilkos galóca –
borzong az aljnövényzet
– tenyészet vagy enyészet?

Anyanyelv-hazámban
tolulnak nyelvem hegyére
palatálisan jóízű szavak:
ezüsthárs, szelídgesztenye, magyar
kőris, fenyő, bükk, tölgy –
színek tűzijátékától
őshonos erdő lángol.

Hol szajkó szarkával perel,
siketfajdnak csalogány énekel,
dalos szúnyog húz hólyagot,
laposan pislogó bagoly
puhatestűre vet szemet,

fészekpusztító mókus villan,
rozsdástorkú pityer nyikkan,
üregi nyúl, dúvad portyázik,
alvófát hívó fácán kakatol,
tűzok dörög, egy dolmányos
varjú vészjóslóan károg.

Esthajnalcsillag a szemünk fénye,
a Nagy Medve kerül távcsővégre.

FÁK

Tejút földre hajló ága:
nyár, örökzöld fenyő,
napszél-energia áramában,
alvilág humuszán lombsátrat verő
gyökér, törzs, korona
– múlt, jelen, jövő –
kozmoszfa ág-bogán lélek él
(tudattalan, tudat, felettes én)
szellemek lakta szent liget
sámán létrája mennybe vihet.
Életfából sarjadt családfánk
törőlmetszett hajtása
fény-árnyék résén apám átemelt.

A magyar őshit szent fát
domb pajzsára ültet –
olajzöld levél, vert arany avar koszorúzza.
Diófánk több száz évgyűrűt számlál
– nagy idők szivárványos kútja.
Élő jelkép, jelfa tüntet,
lombkorona a mindenség,
tériszony, ha valaki felnéz,
faóriás bordái között döbbenet:
spirituális szív fészkel: csakra,
egység és szeretet
energiák központi magja.

Hímfa (törzs), Asszonyfa (odú,
naphérosz szülő) – pogány helységnevek.
Szent fák helyén kápolnák épüljenek
ég felé bökö fatornyokkal,
hol harangok laknak hívó szóval,
öreg fa tövében öblös remetelak.
Ember, nem rossz fa gyümölcse vagy.

Vannak faistenek: hétágú világfa
– ágain csillagszórók, fényes planétákkal,
az Élet fája: pálma, szőlőtőke,
a Tudásé (jaj, Isten haragja!)
Aphrodité jelképe: paradicsomi alma,
Pallasz Athénéé olajfája, Zeusz tölgye,
Árpádház aranyfája itt fordult termőre,
ahol a gyógyító fűz holdistennő,
szentelt barkaág jut vagy boszorkányseprő,
Csontváry magányos cédrusának töre.
Majális, karácsony – év kapufélfái,
lator ikerfák, őrfák körében
Krisztus keresztje: Arbor Vitae virágzik.

Haszonfák lombosodnak, díszelők,
civilizációnkkal egyidős mamutfenyők,
esőerdők – villámok áramszedői,
tűzelhalás, tűzhalál előtti
gyümölcsösök – napfényt érlelők,
bölcső és koporsó,
gyanta illatú bútoroktól,
fák melegétől otthonos e föld.

SZÉLHÁRFA

Bolygónk napsütötte térfelén
bukfencet vet a délibáb,
tárt ablakban szélhárfa zenél,
nyírfa borzong, kétlaki nyár.

Lerakja kavics-tojásait
a kígyózó, csörgő patak,
nejlonzacskó-boszorkánybugyi
ördögszekéren fönnakad.

Homokot markol, köt a gyökér,
haragos zöld sárgára vált –
kicsapódik levélen a fém,
ág-bog zörög, szél járja át.

Talpmasszázs vár – homokdűnés sík,
ahová mezítláb lépek,
galaxis-körhintánk elszédít –
forogj, Föld – évszakok, évek.

GYÜMÖLCSÖS

Mintha gyümölcskosár volna
gyöngé ágakból fonva,
bő termésével megkínál
fiatal almafánk.

Forog virágtengely körül,
csészelevélen kövül
a színméz gyümölcshús, biztat
jó fűszeres illat.

Mind rózsaféle, van közte
zöldessárga vajkörte
s rozsdás, hosszú nyakú kobak
– ínycsiklogó válogat.

Csemegeszlő, aszaló
(már pálinkának való)
szilva, kajszi, barack, őszi
íz, hű őrsei.

Birsalma fanyar mosolya,
későn érő naspolya,
som virít, dércsipe kökény,
télre gyógynövény.

SZÉLLEL SZEMBE

Huzatos Kárpát-medence,
Júdásfa ezüstpénzt penget,
meleg színek szőtte sálam
lobog hús szélcsatornában,

légköri frontok vonulnak,
fejfájásaim nem múlnak,
aszály jön, szennyes áradat,
már bélyeget süt rám a nap,

tűztérben forog a világ,
intő ujj mutat jó irányt –
keresztfás sors, a sír nyitott,
a boldogság emberi jog.

Lélegzetem visszatartom,
alámerülnek a partok,
tűz-, víz-, föld-, levegő-ember
birkózik itt száz elemmel.

TAVASZVÁRÓ

Télvíz árad – jégcsapra vert,
hóba hűtött napsugár,
porlasztott eső szital,
fagyásra gyógyír gyanta, nedv.

Borpincékben korgó hordó,
jégtörő Mátyás jelez:
zsákban hoznak meleget,
zöld ággal jön Gyümölcsoltó.

Virágvasárnap megáldlak,
április bolondja, én,
májusfát tűző legény,
öröm pünkösdi királya.

FAGYPONT FÖLÖTT

Látszólagos ragyogás
e halmazállapot-változás,
maghasadásig ütköző
atom, elektron örömtánca.

A tengerjáró meleg áram
dér-csipkés partot ér,
visszafordul a sarki szél,
böjtmás havában hullatja a fagy
jégcsap-mínusz fogát.

A hótakaró följebb húzódik
– kirajzolódik a táj
szelíd domborzata.

Pezsgést visz a véredény,
az ágazó növény – közlekedőedény,
legördül egy-egy vízmosás csiszolta,
őserő pattintotta kő,
minden mozdulat – indulat.

Időkerékbe tört
testünk még föltámad –
nagy a lélek súlya
– idegek szakítópróbája.

Léleklátó „beszélő állat”: ember,
áldva, verve jó emlékezettel,
meddig alázkodsz földi javakért?

Ne legyen szajha a szép,
viselj ünneplő emberöltőt,
amíg ki nem hullsz a téridőből,
bármi remekmű, vers-idézet
lehet a meglelt világgéplet.

FELMENŐ ÁG

ÉLMÉNYEINK FORRÁSVIDÉKÉN

Mikor még földön jártak
hópehely súlyú angyalok,
került mennybéli fenyőfák alá
arany, mirha, tömjén,
kórusban vox coelestis összhangzatok
pásztorok miséjén a megváltót köszöntötték,
csillagszórót gyújtott az ég: mindenki karácsonyfája.

Emberi ábrázata volt a földszintes háznak
– oszlopfő, szemöldökfa, homlokzat
– láb, öl, könyök, arasz, hüvelyk,
a befagyott ólomkristály máriaablak-üveg
színképelemzés közben megolvadt,
villámeres éggömbből jövőndőt mondtak,
láng és füst elmosódó határán
a kéményseprő huzat krampuszt sodort,
csak ijesztés volt ördög és pokol,
előtérben a kardfogú tigris árny
lámpagyújtáskor megsemmisült,
kitakaróztak hétalvó befőttek,
s megvédett maci, zsiráf, elefánt.

Kifestőkönyv: ismerős hazai táj,
hol istenke még hagyott játszani,
verslábbal mérni testre szabott időt,

miénk volt a tér
kiégett tankból szöcskét ugrasztani,
harangozni ágyú rézhüvelyén,
ha késett az ebéd.

Inkább csak örömünkben sírtunk,
nem mutogatva, koldus mód, elmérgedt titkunk,
tüskebokorból miként lett lepkegyűjtemény.

Amerre hegy-völgy hullámverése zúg,
elcsavarogtunk, mint a gyalogút,
megismertük testünk világegyetemét,
szenvedély után a szenvedést –
hétrét aura, hatodik érzék, pszi-sugaras
harmadik szem a belső bölcsességhez.

De álmodozásból munkadal ébreszt,
elszáll a madár – lomb lelke szakad,
tudásunk megszenvedett tapasztalat,
értékét tudjuk, árát még nem.

EGY KIS HAZAI

Ahogy megszületünk sorban,
iskolázunk porban, hóban.

Álmodunk mesevilágról,
s lám, egy mondóka kiszámol.

Faágon négy évszak hintáz,
csak játékos kedvünk mintás.

Pattogatott kukorica:
ugrál ördög lánya, fia.

Kút körül cselez a labda,
durván ránk csörren az ablak.

Bús, fakard-forgató honfi,
még fontosabb a baromfi.

Füttyre pulykaméreg prüsszög:
„Inkább a leckével küszködj!”

„Anyaszomorító gyerek,
majd megtudod, ha nem leszek!”

HEGYEN-VÖLGYÖN

Idegeimnek finomhangolás
az erdei zuhatag, csermely csobogás,
horgomra sellő helyett örvény akad.
Fák helyben futása kápráztat – szórt fény,
ág-bog mókuskeréken forgószél.

Holdjáró bakancsban alászálllok,
mint óriás lepkét, szárnya leránt,
szívem körül lándzsafüvek,
laskagomba fülel –
Magházak csörgődobjai,
indák bőgőhúrjai,
egész zenekar nádi hegedű, pánsíp
tavaszi szonátát játszik.

GYEREKIDŐ

„Már 3 óra!”

– álmélkodott kisöcsém,
fölnézve az örökké siető,
idegbolond kakukkolóra,
mintha számított volna
mesevilágban a láncra vert idő,
a kiskorúra mért másodperc-ütés,
szapora ketyegés, vén elhülyülés.

Óránk súlyzózni visszavonult,
vaklármának bizonyult
fölhúzott, kimért csörtetése,
minden perce nevetséges.

Ugróiskolánk volt pocséta, tócsa,
játszótér az időzóna,
szüleink: szeretet, őszinteség,
szív alakú léggömbbel forgott
a felhő-maszatos ég.

Mikor még Isten haragja
nem kényszerített hibára,
ősi ének ritmusára
első versemet írta
valami láthatatlan tinta,
szállt szappanbuborék-uszálya.

VEGYESBOLT

Ugrottam, mint aprópénz,
perdülve a boltba
(magam is vásárfia volnék)
fontoskodva álltam sorba
kenyérért, filléres fűszerért,
keserű, édes ízekért,
mindegy erős, vagy savanyú,
ha számban a cukorka.

Mint keleti kereskedő,
kit a vásár fölizgatott,
vettem aromát, illatot,
csábított szín és forma,
bűvölt a szatócs,
játszott a mérleg
(szűkösen futotta pénzem)
déligyümölcs, kávé, párlat
még most is csiklandozza
ínyemet, orrcimpámat.

FEHÉR KARÁCSONY

Tél: tavasz negatívja
könnycseppekben előhíva-nagyítva.

Hány hatszöges hópehely
angyalka fér el
kristályhegyén a jégnek
és szempillán, fenyőfa tűlevelén?

Meddig marad titok:
kapni vagy adni jobb? –
A sugárzó boldogság
másnak is örömforrás.

Szeretetünnepen
az ád többet, aki szegény.
Legyen bő asztali áldás:
ikrás méz édessége,
mandula keserűsége,
kereszt jelével szegett
mindennapi kenyér.

A HINTALÓ

Szétesett a múlt
becses darabja: a hintaló,
helyben járva is kilométereit faló
lábát törte, forgója kilazult,
fakó sörénye, farka csak légycsapó,
íme, a nyerges derék, amott
a világ négy sarkában
patkószög-csillagokat rúgó lába.

Piros-kék színekben indult
félszáz éve, mint ajándék ló, favorit,
akiért négy testvér szorít,
szentestére rajtra készen izgul –
Végül csapzottan, ragyogva,
befutott, mintha Kincsem lett volna,
táncolt, akár egy betöretlen vadló,
döngött a föld, trappolt a padló.

Már elíziumi mezőkön
tüzes Pegazusként hőköl.

FALUSI BÚCSÚ

Mennybemenetel napja

Erkölcsei prédikáció meg nem téríthet.
Körhinta, lányszoknya könnyen szédített
– forgott velem a való világ,
színes papírforgók, óriás
léggömb tüdejű ég emelte a földet.
„Már megint ráérek!” – kiált
álmban is a fagylaltárus,
a vattacukros pálcát tör fölöttem
(az Isten pénze sem elég!)
csomagolva sokféle sátorlapba,
csábít édesség, csokoládé halma,
legénység próbája a céllövölde,
ki erőművész, ki kockáztat többet
– mindent visz a játékszenvedély;
cifra fakanál, pajkos simlabda
simogatja a kényeskedők farát,
a női szív most omlós mézeskalács,
benne visszapillantó, huncut kis tükör –
a búcsúbálban kié lesz a tánc?

PINCESZER

Keresztpántos ajtón nehéz lakat
csikordul: a fagy.
Izzad a hófúvásból kiásott
présház dér-penész fala.

A pityergő venyigeággal
kitömött vaskályha
füstjét visszaböffeni,
csapong a gyertya lángja.

Fogy a fokhagymás kolbász,
a puha kenyeret, avas szalonnát
nehezen rágó öreg kés
üvegkancsó varázstükrébe les.

Lopótök széles vigyora
derít fel, nem apám vörösborra.
Tiszta óbor az emlék,
gyümölcs aszalva édesebb.

Megárt a karcos nótaszó,
torkunkra forr –
„... csillagos ég,
merre van a magyar hazám?”

BORPECSÉTES ÍRÁS

Az írások szerint Noé
„ivék a borból, s megrészegedek,
és meztelen vala sátra közepén.”
Nem a bor beszél belőlem.
Ha borban az igazság,
cégére nem vagyok.
Versem kifakad, mint a szőlőszem,
ahogy napszúrást kapott.

Hadd forrjon a hegy leve,
kicsinye: alma-, füge-, meggy-,
e minőségben nincs hamis,
fehér vagy vörös, ó- vagy új-,
asztali és különleges,
ez vékonyabb, az testesebb,
jöhet édes, meg száraz is,
fűszerezett, pezsgő, aszú –
Mértékkel gyógybor a jó bor
– illat, zamat misebora,
kánai menyegzőt ígér cukorfoka.

Jut földnek, tűznek italáldozat,
Napistennek és Jupiternek,
Dionüszosz/Bacchus mámora
árát, ha kéri, mind másról beszél –
a legény bor, a lány kenyér.

FÉNYKÉP APÁMRÓL

Keshedt fűrészbakon
még visszalovagol –
hazasírja néha
munkára acél, fa,

s elnézi a halál,
hogy metsz és kalapál,
tesz-vesz szőlejében,
mint az Úr kertjében.

Ujjai közt rebben
fűzvessző, gyöngy lepke,
morzsolgat tengerit,
lopva a könnyeit.

Szentestéken otthon
szemünk csillagszóró –
míg szeretet ünnep,
ő mindig velünk lesz.

EGY NYÁRI NAP

Tarlón láng-lepkék,
hólyagos csalán.
Morzsalékos talajon,
mint parázson tömjén, sercen,
csírázik a veszteséges szem,
sárga leveles füstje
meredek égbe száll.

Szél robban fűcsomón.
Hüllő dermedten a folyó
köpetes bőre reszket,
s mintha meszet oltana,
pezseg kövön a moha.
Fércelő sugaraknak
tűpárna a gomba.

Szálló por az út, a mező
napkerékre tekeredő virágfüzér.
Málló kőkeresztben a szenvedő
megváltó fényfoltos arca –
apám halotti arca
őrzi a falut.

Még magasabb egek!
Mint nyers gumót,
tarack veri át szívemet,
lehúznak gyökerek, sziszegő
lángnyelves indák –

Halál kötöz
gondosan, csomózva,
minden szálat meghúzva,
Istennek lábtörlőt,
virágmintás mezőt fonva.

Perc zümmög. Szitakötő
– eltévedt kalász.
Rezgőfű alél,
S világunk fönnakadt szemét
az alkony lefogja.

JÁNOS ÖCSÉM TEMETÉSE

Ítéletidő harsonázik:

„Dies irae, dies illa...”

a koporsó-hangszekrény fölnagyítja
jajkiáltásunkat e kórházzagú télben –

a gyülekezet holtta nyilvánít

cserbenhagyott áldozat.

Hóvihar-gyászlepel ránk szakad,

összeborul élő és halott,

fölsír a búcsúztató ének:

„Én esendő, árva lélek...”

Fölenged nagy szívedtől

a jég-röggé dermedt föld,

ha zokogását hallod –

anyánk a sirató asszony!

S fölszívódsz, mint a méreg,

a fagy tükrei torzítják

még dacosabb arcéled,

a fák deres koronái

lobogtatják bozontos hajad,

a holdkorong immár karnyújtásnyi,

ereszen jégcsapok szögciterái

ujjbeggyel tavaszt tapintanak.

Föltelefonálni egy futó indán –
itt csöndül fülemben
kalapács, üllő, kengyel
– testvérem, nem hallik szavad!
– segítenék is már,
de gyalul szembeszel,
csontig hatol szálla jég,
nem önkezed illesztette koporsón
hagyod, hogy a csontváz doboljon.

Meg nem szólaltatott hangszer szomorúsága,
nem Isten hagyott félbe, te árva.
Ki dalba fojtott vágyait ki nem éli,
boldogtalan szerelme: a szép
költemény, muzsika, kép,
agysejtjeit idegen bánat emészti,
lelke röpköd az ég üvegfalának.

Ne hagyd, hogy zokogás vállon veregessen,
most te oldozz fel engem.
Lehelnék beléd életet,
mint mikor kiskorodban
darázscsípés ijesztett félholtra
(nem a halál fullánkja!)
hátradra ha gúnycédulát tűztek,
vagy szégyenkörbe úztek,
számíthattál gyors szabadulásra.

Nem tűzre való rossz fa
voltál, könny jó anyánk szemében.
Szörnyekkel küzdöttél ébren,
s mint aki szárnyakat növeszt,
forgattad könyöködet
dúlt idegeid villamosszékében,
most suhansz a végtelen alagútban
fény felé, hogy égben keressél fészket.

ANYÁM HALÁLOS ÁGYÁNÁL

A szem hal meg előbb
– tükör a száj előtt,
megsüketít e csönd.

Életem szülője,
halálom bölcsője,
kereszttem vivője.

*

Csak nyugovóra térni,
csöndesen elaludni,
már semmiről se tudni,
meghalni hangtalanul –

Hozzá irgalmas volt az Úr.

MEGVÁLTATLAN SÍRHELY

Nyolc gyereket hozott
dédnagyanyám világra –
kell a munkás kéz,
sok jó testvér imája
hátha éig hatol.

Kettő hősi halott,
egyiknek lennék az ága.

Ősanya – ölnyi sírdomb,
csontjait beszántotta,
el is boronálta
a gyászos XX. század –
önmagával határos már
a temető, a megváltatlan ország.

Eltűntet évszámot, nevet
a korhadó kereszt,
lehet a parcella másé.
A halhatatlanság
az édesanyáké.

ÖREGDIÁK-TALÁLKOZÓN

Öröklét derűjével az óváros
Fogadalmi templom hajója
kettős tornyával a Tiszára billen,
háztömbnyi árnyakat bocsát a vízre
a megáradt alkonyi fény.

Hol a csigalépcső mennybe visz,
szobrok, szentképek
repedező merevsége
térdeltet imához,
árkádok boltívei,
kőnehéz szívű nagy szellemeink
Nemzeti Pantheonja,
a történelmi megyék címerkoszorúi.

Létünk félmúlt,
sötétkamrában előhívott
élmény a fényérzékeny papíron –
Toronyóra ormóttan percmutatója
pöccinti tovább az időt –
A fűvészkert felől
délzaki növények illata száll,
tövisbokrok sűrűfésűjével
bontja haját a szél,
színt vált boszorkánysziget televény,
iszapban megfeneklett lilium.

Itt kísért iskolás álom:
becsöngetnek, szólítanak
holtukban is szigorú tanárok.
Benyitok szertárba, laborba –
Ora et labora!

Napsugár metszi a tanulószoba ablakát,
íróasztalra számárvezetőt
vetít a redőny –
eseményekhez rendelni éveket,
zsenge verssoraimmal fűzve
megsárgult számtanfűzet zizzen:
„Nem a levél hagyta el a fát
– fatörzs a levelet”.

PORLEPTE MÚLT

Őskertünk virágegyetem,
ahol csak csonthéjas terem.
Áll gaz fölverte udvaron,
'kiment a ház az ablakon',
éléstár: volt-nincs élelem,
a pince nyirkos félelem
– üres családi sírkamra,
ajtózár nyelvel kiakadva –
mennyi ujjenyomat kincsen,
zöldes sárgaréz kilincsen,
félszemű kulcslyuk kandikál,
rést fűrészel a napsugár –
dugába dőlt kocsikerék
abroncsát levetette rég,
öreg időt jár a rosta,
dúlt szita magát pofozza,
bogár fenhet kaszapengét,
csorba sarlót, veszett fejszét –
muzeális érték, kegytárgy
néhány rozsdamarta szerszám;
szögesdrót-sündisznó amott
gömbölyödik, csak tetszhalott,
verdes pókhálóba göngyölt
csüngőlepke, szúcsmoly röpköd,
száll macska-egér harc pora,
denevér számol sarkokat,
hol padlásföljáró ásít,
foghíjas létra fölmászik,

talál aszalt szőlőfürtöt,
hasbeszélő kéménykürtőt
– kísért haldokló sóhaja,
lenne még utolsó szava.

TÁJOLÁS

TÁJOLÁS

Adott pont: ÉN
s a kimozdíthatatlan
látható világ,
amely nem tud magáról,
nem érzékeli, mily hatalmas.

Itt a hegyháton magasles
állásból szemlélem a határt –
csillog a hegyesszőget befogó,
eget karcoló templomtorony
(nagy óra zónájában az idő
mindenkinek ketyeg)
galambraj emel görnyedt házfedelet,
a vízparti nyárfasorig látni,
amott felhők csordakútja
– ismerős táj koordinátái.

Keresztútnál az elhengerített kő,
madárnyelven énekel az erdő,
vadon termő gyümölcse pirul,
árnyékre vetődik, ami hull.

Eső után iszappakolás,
tépőzárként tapad a bogáncs,
kifeszített pókhálón hárfázó cseppek
adják a legtisztább hangzást: a csendet.

TÁJKÉPVÁZLAT

A tömjénfüst illatú
mocsárvilág-télből kilábalunk.
Amerre habkő, képlékeny láva dermed,
tavalyi levél-pernye száll,
ligeterdőbe kitelepített facsemeték,
szőlőültetvény sormintái
zöld sávot húznak hegymenetben.

Hol partot ér
rezgőköreivel a tó,
egy szennycsatorna könnyít magán,
óriásnád, gyékény, kötélű
folttisztító széndioxidja pezseg,
szúnyoglábu bibircsvirág
és sallangos-pártás liliom egybekel,
vízcsobogás: a halak kóruséneke.

Fönn gongütés: a Nap,
zilált fénysugarak
átszelik a meridiánt.

Szemünk csarnokvizében
mennyi meleg szín,
a táj akvarellje – érdes ég
vásznán isteni ecsetkezelés.

A SIÓ MENTÉN

Sió vize sí-
rí, – törjék malomkerékbe,
inkább tél verje vasba,
mint búzló hal pipálja.
Ó-Sió, nádas holtágak
ívóhelyei, hínár,
árterek zöldje híján.

Öklendező befolyók
hordalék mérges medre,
levél szeméttelapja, falura
Balatontól a Duna
folyásáig nyarat leúsztató
vadvíz villantó Sió.

Mosók zshivaja visszhangzik
a harcsázó s a híd közt.
A sás mit suttogott? –
verte a súlykoló,
bokor szoknyát borított,
halk sikoly fogott siklót.

Buborék-gyöngyöt fűz
horgászbót, háló szála.
Sió: partszagató
hajók, kötélverő csónakok
zsilipelt csatornája
csillan jegenyenyárra.

SZEMMOZGÁSOK

Kamillás borogatás a rét,
szirmot, szárnyat tépdés a szél,
lepkék libegnek selyemúton,
darazsak zsolozsmáznak,
szúnyogfelhők szélzsákban,
fölvillanyozott fecskék rajcsúroznak
(csak veréb fürdik porban)
légsúlyúak szépségkirálynője
a szitakötő – sátán stoppoló tűje,
szamártövis Don Quijote sorsa szélmalomharc.

Édenkertünk tűzelhalásos fáin
tiltott gyümölcs világít,
hiába permetezte méreg, tömjénezik
vadvirágok illatglóriái.

Közös a teremtés műve,
mint az első emberpár bűne,
árnyéka vetül – Isten létezik.
Belegabalyodom egy rózsabokorba,
árvalányhajba, szomorúfűzbe,
szívemet ördögcérna férceli.

SZÉLTÉRKÉP

Szél vitorlázik, hullámlovas
ár-apály ront sziklás partokat,
vad víz, hegy-völgy mentén föltámad,
sarki szél lesz, majd sívó áram,
s a tornádóként fennen tekergő,
tornyos, felhőkarcolón kilengő
csillapul, alantas fűben sziszeg,
kürtő, szellőzőnyílás szelídíti meg.
Szélkakas-szóra megfordul a szél –
kócos árvalányhaj, élő sövény alél,
porzók, bibék a kedvező szelet várják,
vetve kavicságy, virágágy.

Évszakok szele, nap-, földút talpasa,
nincs irány, mely láthatatlanabb –
Ki tudja, honnan fúj a szél?
Szélrózsa-lovag, szoknyapecér,
aki szelet vet, vihart arat.
Szárnyalók légpárnája vagy,
fényes, mint a kristály tiszta hó,
tollas fészket fosztogató,
kísérjen fullánkos méhek
mézes-mázas döngicsélése,
vigyen el az ördögszekér,
égtájak tépjenek négy felé,
vagy kössön beléd szélmalom,
gerjesztve erős áramot.

Föld lelke lennél, sóhaja,
de orkán élő szobra vagy,
ne csupán felhőket terelj,
a szemetet söpörjed el.

MADÁRVILÁG

Hüllőktől származó, de nem
csúszómászó fajok,
levegő urai – szárnyasok,
gyors röptű, toll könnyű,
törékeny csontszerkezetek,
tüdőhólyagocskák, légkamrák,
bőrötök alatt is légszák –

Hollóhad – fekete sereg,
sas és ökörszem,
pacsirta, vörösbegy,
rigó, sólyom, seregély,
háztetők közt surranók, mint
gólya, galamb, fecske, veréb,
legyen szürke, hétszín, hószín,
'nem a szárnycsapások száma,
a röppálya íve számít',
s hogy megtanultunk szállni.

Első szárnypróbálgatás,
násztánc, fészekrakás,
tojásból kikelt élet,
kiénekelte tavasz –
földrészt, évszakot cserélnek
csapatostól a vándormadarak,

jó széllel, nyitott légterekben
húznak a föld-mágnes erővonalán,
csőrükben olajág,
csöpp szemükben a tenger.

BOGARAS

Pincebogár él sötétben,
nehézkedő kő alatt
nyüzsgő nyüvek, bogarak
meghúzódnak észrevétlen
s fa odvában, csutaszárban
bábállapot: pete, lárva
fészkel, – lesz futó, bábrabló,
pattanó, díszbogár, barkó.

Nyitott hangár: virágfészek,
rét kínálkozik reptérnek,
egy tűzlepke szárnyat próbál,
hétpettyesért lehajolnál;
halhatatlanság jelképe
– szkarabeusz őfelsége
vonul, mintha ott se volnál.

A LÉGY LÉTÉRVEI

Legyek légy-
zümmögés, gordonka dongás,
ne bogárpiszok,
emberi ürülék, bomlás-
termékek trágyadombján
döglégy, húslégy-szemtelen
piaci zsongás, hol a sonkát beköphetem.

Szeméthegek elhalmoznak,
s mint szédelgőt, fogdoshat
ragacsos légyfogó, -csapó,
pókháló, légyölő galóca.
De aki légynek se árt,
horgán csalétek, beránt
és szerencsáját kifogja.

Tudja, mitől döglük a légy,
ki legyeskedik, hiúságot legyez,
más lépre megy, bekapja a legyet.
Hull a teremtetten lélek,
mint üvegszálás őszi légy.

Úri csöndben a zümmögést
meghallja még az Úr is –
a maga nemében szép
a rút is.

MACSKÁK

Kémholdas éjszaka
fény-árnyék lépcsősoron
két macskaféle oson –
cirmost nyaggat a kan,
miau-világnyelven
nyávog fájdalmasan,
ölelkező szólama
már örületbe kerget.

Ciróka-maróka
kerülget forró kását,
kutya-macska barátság
hű házörzőnk gondja.
Dörgölőzik, dorombol
cicánk, a baj csak egy:
majd nagymacska karma lesz,
hogy tépjen és pofozzon.

Nem gazdához, házhoz
szegődik, mint ledér nő,
eső szelét megérző,
hipp-hopp fára mászó
– jó lesz körmére nézni,
már másra kacsintgat,
macskaszem visszapillant.
Sicc innen, egerészni!

VERSBE SZEDETT NÖVÉNYEK

Nem védett növény: pillangós pásztortáska,
hunyorféle szarkaláb, mákféle pipacs,
tátogatóféle repkényveronika,
parlagi pipitér, mezei árvácska –
gaz kölyök rejtőzne csaltiba, csalánba.

Kapások ellensége: tarack ütközik,
veszedelmes betyárkóró, farkasalma,
ördögárpa, ebszőlő, fojtó aranka.
Allergén ingáz, élősd, porcsin-kövé
lósóska, mérges juhsóska, disznóparéj.

Ősi gyepen, tarlón folyondár fut, maszlag,
szeder szőrén-szálán levélként lapulok,
szakad gombvirág, vasfű, ernyős vadmurom –
terülj asztalkám a mézelő rovarnak,
foltos nadrágomon bojtorján „utazhat”.

Újjászületés jelképe: tündérrózsa
s hamuvirág, ki jégkor hírmondója vagy,
rovarfogó hízóka hív, rekedt varangy
biggyeszi bő száját: jár a békakorsó,
varázscsókot várva, elmerülve kortyol.

ALMA

Piros-fehér virágzás,
paradicsomi fajta,
pirul tiltott gyümölcse,
bűnbeesés fészekalja.

Fölkínált halhatatlanság –
csörög a magház-pentagramma,
szerelem istennői közt Parisz
– merre gurul az aranyalma?

NAGY FA DŐLT KI

Őserdő sűrű éjszaka
– nagy reccs! – egy bükkfa meghasadt,
földrészünk kidőlt alóla,
mintha villám sújtotta volna
– ívfény ég és föld között
sistereg, dördül, mennydörög,
jég rianását visszhangozza,
mi útjában állt már pozdorja,
jaj! – hangfálnak ütközött.
Ágain fészkelő madarak,
hajtóvadászaton vadak
szívhangja, uhubagoly huhogás,
gégemetsző denevér-nyikkanás
álomból is fölriasztanak.

Reggel lombja még zihált,
egy természet-koszorút leoldva,
az utolsó csapást törzsére
a napfény fejszéje mérte –
nem felejttem nyers szagát,
megalvadt nedvét, roncs kérgét,
hullafoltos leveleit,
múlásában az emberit –
Ne gyalázzák meg férgek, pondrók!
Áthúznák kiszakadt gyökereit
a Balaton-felvidék koporsó
s kunhalom alakú tanúhegyei.

Mint aki végképp megelégtelt
minden világméretű szennyet, mérget,
mint élő szervezet el nem égett,
inkább öngyilkos lett maga,
az őserdő sűrű éjszaka.

KOPÁR SZIGET

Hegyeket vajúdó
tűzhányó tolófájása
szülte e kopár tájat,
fürdővize óceán.

Tengerfűben tarisznyarák,
levesteknős lapul,
egy tüskésrája szuronyt szegez,
kardhal oszt sebet,
a vértől megvadult
cápa fölvonja uszonyát.

Sziklákon feni körmét
sok szörnypofa dögevő,
farkasszemet néz a szelíd és a vad,
támad szomjúság, éhség,
lopakodik lesipuskás nyomkövető,
hogy a tápláléklánc szétszakad.

Lassú víz gyűjt mohát,
haslábú éticsiga szarvat mutat,
rovarnak a rejtőszín egyenruha,
viráglakó karolópók
játékszere egy himbás kóró.

Partra vetett szívem
kőkorszak óta nehézkedő,
színjátszó kavics,
szikrázik az érszűkülettől,
mint a tűzkő, lángja nincs.

ELHAGYOTT PARTOK

Fekete erdőben ered,
csörgedez gördülő köveken,
folyóvá duzzad ér, patak
– tengerszintig szállítószalag
visz hordalékot, jégtorlaszt,
hajóvonták találkoznak.

Földönfutó szemetét
összesöpörte a szél –
levél, röplap, szórólap,
légpárnás újságpapír lobogtat
apróhirdetést, világeseményt.

Szabad légifolyosó, nyitott
égbolt falának csapódik
egy sugárhajtású repülő,
mint ostor hegyén sudár
bojt pattint hangrobbanást.

Viharagyú oszlatja gyülevész
felhők fekete seregét,
záport elver a zivatar.
A világúrból szitáló anyagtalan
neutrínók átjárják testem –
pillanat-számláló minden sejtem.

KÖRTÉR

Kötelékben madárraj
légi bemutatója.
Alakoskodó felhők
árnyjátéka a földön.

Hol élősövény hullámszik,
egy formabontó fémszobor
tengelye körül a tér forog,
beleszédülnek az utcák is.

Piros padon feszengek –
évszámmal megjelölt, nyilazott szív.
Talán költő, szerelmes
jele még tisztán fogható.
Nyitott szemmel csókolózni
szeszélyes múzsám fölém hajol,
szépsége: fogalom.

Kavicsúton a vízköpőhöz
szélörvény görkorcsolyázik,
labdára mozdul az ösztön,
levél-kontraszt villan,
holtponton a hinta.

Kampósbottal hajlott korúak
földközeli keresik a múltat.
Ismerős tájszólással
csörren egy szarka
– világváros hajléktalanja.

LÁTKÉP

Romvár tövében sombokor,
itt ringatózik Szigliget –
árnyas utcák, festőiek
a háztetők, pincesorok

boros kettős látásomon
rontanak, majd segítenek –
szélfúttá, duzzadt levelek
vitorlák a Balatonon,

hátrálnak pipáló hegyek
– a vulkanikus talaj él,
lejtmenetben nagy karéj
búzamező, ég cikkelye.

Csőszködj, Kamon-kő kilátó,
lenn Aranykagyló tükörű
Királyné szoknyája körül
forgolódik Rókarántó.

Minek is kérdezni: miért?
– ruhaszáritó sugáron
szirom-ing leng, kötél táncol –
érdek nélkül tetszik, mi szép?

– Mióta Isten az embert
leimádkozta a fáról.

Szigliget, 2003. augusztus 1.

ANDOCSI ÜDVÖZLÉG

Úr Jézus szülője, fájdalmas Szűzanya
csodatévő szobrát angyalok lehozták.
Egy zarándok nemzet búcsújáró bokrát
fogadd oltalmadba, mennyei Patrona.

Kereszt alatt néped zászlókkal hajt térdet,
Szent István királyunk koronáját nyújtja,
kegyet, Nagyasszonyunk, kérünk megújulva,
vallunk keresztséget, hitünk ezer éves.

Földi utat járunk, s látunk égi ösvényt,
kérők szószólója, jó reménység Napja,
fájdalmat föloldó lelki élet anyja,
áldott Boldogasszony, Mária, üdvözlég.

GOLGOTAVIRÁG

Fűtött üvegházban
kúszó szárú lián
kapaszkodik kacsokkal,
szétterjed illatozva
a sok színes szállal szótt,
díszes kék goltavirág –
öt porzó: Krisztus öt sebe,
a bibék: három szög
és tagolt szíromlevele
virágkorona: töviskoszorú.

Kint madárhang modulál,
a szárnyak eget nyitnak,
ejtőernyő-lombjaikkal
földet érnek a fák.

Elvarázsolt víztükör
vetíti elém a tájat –
fény-árnyék összecsukható
ábrázoló geometriája.

Nyitott növényhatározó a domb,
a szél tovább lapoz.

ÚTSZÉLI KRISZTUS

Dicsértessék
viharvert Jézus Krisztus!
Hómarta kő, naphasogatta ágas
keresztre feszített fény,
vérrozsdás, jégesővert pléh,
vasszög vérehulló fűben,
pusztába kiáltó, árva,
figyelmeztet vétküinkre,
bűnök bocsánatára.

Szentföld, ahol áll
sugárkerékbe törten,
szívek dombján magas
keresztútnál, kálvárián,
ki fának gyümölcse,
düledező falak, falvak előtte,
ahol tágas temetőkapuk
(írva van: föltámadunk!)
bevégzetlen szobor az időben.

Szenvedés egyezményes jele,
felénk dőlő kereszt,
hőség ostorozta, virágporos arc,
csillagtövistől nehezült feje,
barka, nád a jogar,
színjátszó szirom-levél a palást,

rá hermelin hószakadás
– természet körforgása, körmenet
kerít be, Isten.

Vándorok égtáj mutatója,
szegények vigasztalója,
fűzfák borulnak lábaihoz
(hervadatlan a kérők mezei csokra)
költöző madarak karjairól
rugaszkodnak az égbe –
emberszabásúvá formálja népművészet,
mit az enyészet vésője kibont még –
halandó előtte térdel most és
mindörökké.

LÁTÓHATÁR

„Ment-e a könyvek által a világ elébb?”

Vörösmarty: Gondolatok a könyvtárban

A villámzáras ég
felhőkkel sátoroz,
mennydörög az írott-kő sziklafal
hajszálrepedéseire bízott tízparancs –
égbekiáltó visszhang.
Csillagvizsgálók tengerszem-tiszta
lencségi színeképelemzik a fényt.

Amint nyílik, zárul is a tér –
Nyolcvanmilliárd galaxis
középpontjában megmaradni
egy tengelye tört bolygón –

‘Sok van, mi csodálatos...’
A függő szikla Hold ár-apálya,
színjátszó évszakok,
a Jeges-tengerbe borjadzó gleccserek,
merülésig megrakott szigetek
– a szárazföldi élet mentőcsónakjai.
S amit épített a teremtető látomás –
időtlen tájban megszentelt csodák:
kőkorszaki barlangok képtára,
piramisok, rejtélyes totemek, erődpaloták,
a Húsvét-szigetek őrt álló kőbabái,
Isten földre ejtett hallótölcsére:

csigavonalas katedrális,
múzeum, márvány síremlék, csak önmagát túlélje
az Ember, a fény rovásírása.

A világmindenség értelmetlen,
míg magányos észlény az ember!
Itt nyugszik posztumusz, föld-köpenyben fázik,
szomorúhímezés a rét, ha hideg színben virágzik.

S mert ragyog még a Gutenberg-galaxis,
jó mind, amit Isten segítségével létrehoz:
magfúzió, internet, humán genom...
Életfa virága: termés ígérete –
lűktetnek a részecskegyorsító erek,
tűzáldozatot hoz a lélek és az ész
– művelni a hét szabad művészetet.
„Mi dolgunk a világon? Küzdeni
Erőnk szerint a legnemesbékért.”

KESERÉDES

SZERELEMDAL

A szerelem – költészet,
ifjúság életfája –
virága van, termése,
mindenség-koronája.

A szerelem szépséges
zene szívdobbanása,
alkotás szenvedélye,
istenség akarása.

KESERÉDES

Tüzes víz,
pár csepp is
bátorít még szeretni.

Keserű,
borízű,
könnyű megrészegedni.

Illatos,
zamos,
sosem bírok betelni.

Derűre,
borúra
más asszonyt kell ölelni.

Napsugár,
jégvirág –
nehéz csokorba szedni.

KETTŐSCSILLAG

A telihold világa
olthatatlan hangulatlámpa,
udvarában nyílt láng meztelen
kettőscsillag a szerelem.

TÜKÖRKÉP

Nézz rám
és mosolyogj,
már én is ragyogok,
mint fényben a gyémánt.

NAPIMÁDÓ

A hullámokból kikelt
ragyogó asszonyi test
látszólag hűvös maradt,
akár egy gyújtólencse
a nap
zuhanyrózsája alatt,

de aki fényérzékeny,
hamar elvész tűzében.

SZÉLJÁRÁS

Szendereg, újságot lapoz,
fövenyparton forog a szél,
vízre bocsát egy gyors papírhajót –
indul habtajték vitorlásversenyén.

Könyv próbálgatja szárnyait,
napszemüveg, úszóhólyag,
strandpapucs, fürdőköpeny szállna, mint
farvízen sirályhad, hánykódó bója.

Hullámlovas, viharomadár
betűket ró kék háttérre,
félmeztelen napozó múzsa vár,
habokból kelt ki, szellő bomol érte.

HÓDOLAT EGY SZOBOR ELŐTT

Egy női akt
közelébe ültem,
elnéző mosollyal túrte
(ingatag férfiak!
– mind mellékalak már)
hogy modelljére gondolok,
anyaszült meztelen
hús-vér bájaira,
alany, tárgy,
alkotó és múzsa
– micsoda párkapcsolat! –
égi és földi szenvedély
hőfokára, amelynél kiég
minden fölösleg, salak,

s a nemes, tiszta megmarad.

STRANDFÜRDŐ

Pirul anyaszült meztelen
– Napisten öleli kedvesem.

Belső tüzén fehér teste
már testem-lelkem megégette.

Laza szellőbe font haját
sok kéjsóvár ujj lebontaná.

Telt pocak nagydobján pereg
a bütykös férfiujj – ideges.

Bájra rakódott hájréteg –
falánk nejét nyögi a mérleg.

Szárnyas erényöv kendőzi,
tüskés öle is napfürdőzik.

Elkent rúzsfoltt a zárt ajak,
mosdótálnyi izzadság szakad.

Testsúlyából annyit veszít,
amennyit a vízből kiszorít.

Csóva csobban sisteregve
– fejest ugrik a sihederje.

Hullámlovasként bukdácsol
sakktáblával néhány megszállott.

Gyeptégla szorosan ágyak –
háta fordítunk a világnak.

NEMEK HARCA

Tejút-szülőanyánk, áldott anya-
föld, -ország, -nyelv hitben megtartana,
hódít, ami nőnemű, magasztos –
tavasz, esthajnal, éj-istenasszony,
százszorszép beszélő virágnevek,
barlang bújtat, Alma Mater nevel,
ár-apály tengertáncra kél a Hold,
a férfi és nő – páros csillagok.

Ősállapot: szeretet, béke,
hol Isten első teremtménye
a férfiember: tűzláng, a nap,
termékenyítő eső, a mag,
szerelmi bájtaltól részeg
nemző indulat, nagy természet.

Hősködni itt mégsem erény,
lankad a hím erőfölény,
a szépség bűvkör, oltalom –
ahol az otthon, ott a hon.

ÉVKÖZI VASÁRNAP

Harangszóra
lendül sok tarka szoknya
– lányok népviseletben
meghozzák piros betűs kedvem
– áldást és ígét
tömjénfüst-felleggel;
ismerős már a példabeszéd,
mint a gőzölgő, zsíros ebéd.

Szabadíts meg, szerelmem,
lusta délutánok,
bukfencező kuglibabák,
dühödt kártyacsaták
hamisjátékos örömétől,
focipályák partvonalán,
kocsmái köpködősarkon álló,
sörösüveget lóbáló
kötekedők trágár körétől.

Jókedvre hangolna más,
csöndes kettesben mulatás,
nem duhaj körtánc-forgatag,
sokadik ráadás.

KAMILLA

Kamillás borogatás
gyulladt szememnek, – látok
hajlongani tarka mezőben
sziromszoknyás balett-táncost.

Minden levélkezdemény
borítékolt bimbózó szenvedély,
finom, szárnyasan osztott
fészekvirágzatodtól
lázgörbém felszökne még,
csábít méhfű, zsálya, csombor,
forrtcsészéjű rozmaring
(nálam harmatozna mind)
ajakosak duzzadt, selymes
szeméremrése visszacsókol
és megindulnak a nedvek.

Vadon gyűjtött virágom,
egynyári szerelmem,
begőzőlve teázom –
elillansz édes illat,
hány szaglószerzet boldogítasz,
te alacsony névértékű
pipitér, orvosi székfű,
Kamilla Chamomilla.

FESZÜLTÉG

A kín és a gyönyör
végletei között
kiég a szenvedély.

SZÉDÍTÉS

A sok kimondott női „nem”
visszhangja elhaló: „igen”.

KÉSEI TRUBADÚR DALA

A nő tündöklő,
tükröt talál,
kecses, mint antik váza,
kész, hogy búvöljön,
csak önmagát
dicséri érzéki szája,
ujjai köré csavar,
mint fürt haját.

*

Szépségkirálynő,
költeményem
ajánlom, bontva színeit,
csokornyai szál közt
virágének.
Arcod bújócska gödreit
mosoly kerülgeti - nap
fényessége.

Hajolj zárójel
karjaimba,
így gyújtólángot óv tenyér,
sötét nem olt el,
fölnagyítva,
mindenség falán fut le fény.
Térgörbület lesz ágya
vágainknak.

IGÉZŐ

Eget tart
a férfierő,
játszik vele a gyöngé nő.
A gyöngé nő.

Kitörnél
felbőszült bika,
orrodban a frászkarika.
Frászkarika.

Vadvirág-
füzér lesz láncod,
pipacspiros szoknya táncol.
Szoknya táncol.

Alkonypír
tüzeli véred
s fönn Hattyú, Szűz ábrándképe.
Ábrándképe.

VALLOMÁS

Véges,
mégis határtalan
lét ez –

Csillaghalmazt söpör
sűrű szempillád –
a végtelenített fényözön
feltárja a teremtés titkát.

Füst fátyoltánca
– vetkőző nyílt láng
szépséged – szenvedély
s gyönyör remekít,
művészet megörökít,
rejtelmes mosolyod megfejtene;
elevenszülő rombusz
tartja a glóbuszt –
trónolsz áldott állapotban
– fix pont, ahonnan
kimozdítható a világ.

VÁRLAK

Jobb, ha nem látod
sok ráncba szedett arcvonásom –
rovásírás, rejtjel,
szembogár se rebben,
ha nincs öröm,
elvonási tünet gyötör.

Ki egyedül készül megváltásra,
amikor elesik a kereszttel,
nincs, aki fölemelje,
nincs Veronika-kendő képmása.

Ölelés nélkül szétesnek a bordák,
s ha mentségem nem volnál,
a földtakarót magamra húzva,
hamvaimat gyászzenére szétmosná
egy szóróparcella szökőkútja.

Érzelmek fagyhalála,
világ közönye mindenütt.
Társas lény az ember, árvasága
páromat várva, szíven üt.

SZÉPTAN

SZÉPTAN

Műfajok szentháromsága:
líra, epika, dráma.

A fényzedett betűk
besugározzák életünk.

*Az igaz szép, a rút,
tragikus, komikus
varázsköre éltet –
hű ellentétpárok:
kellemes, megrázó,
groteszk és fenséges.*

Alkoss tiszta harmóniát,
az Úr hangját szinkronizáld.

A MUZSIKA HANGJAI

Úrben a háttérzaj monoton
ismétlődő ütem, távoli üstdobpergés –
fúj a csillagszél
– a tér hullámtörő
partjait mossza az idő –
lesz Élet visszatérő ritmusa,
harmóniává hangszerelve, hit Naphimnusza,
A fuga művészete, Varázsfuvola, A teremtés,
szól nagy zenekarok csillogó hangszereivel
az Eroica, a Sors-szimfónia s a Kilencedik,
Haláltánc és a Befejezetlen, a Requiem.

Zengő zenei mondatok
hangot adnak a kimondhatatlannak –
alany az alaphármashangzat,
állítmány a domináns,
más kotta határozó, jelző,
zárlatok: a központosítás.

Lelkesül Magyar Rapszódia, Tavaszi szonáta,
Holdfény, Pathétique, Appassionata,
Forradalmi etűd vagy Esőcsepp prelűd,
Zene húros hangszerekre, ütőkre ...,
disszonáns Az éjszaka zenéje, a Mikrokozmosz.

Regény: a szonáta, novella: a rondó,
dráma: az opera, líra: a dal –
violin- s basszuskulcs nyitja szívemnek,
a Szabadság-kettős és Halleluja nagy pillanata
katarzis, melyben megtisztul az ember.

LELKISÉG

A lélek:
fénytest,

Isten házában
örökmécses.

SZÓLJ, AQUINCUMI ORGONA

Múlhat kétezer év, ég csillaga, föld tüze hamvad,
lángjait elfűjják. Mit nem emészt az idő?
Hangszer szól, aki él, hallhatja: üzennek a szerzők,
hangol a csönd, vígabb sors csak az isteneké.
Dór, fríg, líd dala hív, "hydránk" kora távoli, barbár,
törzse kicsiny, mégis római-büszke, derék.
Tűzből menteni így, uno animo, töredékét,
rezdül a lég, cink-réz ritmusa szárnyainak.
Jó orgánum, ajaksíp négy sora zúghat a széllal,
holt, aki mélységből égbe kiált, pora száll.
Aquincum leletén skáláz diadallal a játszó,
dolce tizenhárom kórusa: kincs a zenénk.
Telt hangú öröm ér, vagy bánat emészt, szomorú szép
orgonahang: tisztán szólal a szív, ami fáj.
Szent vagy, míg muzsikálsz, nem fér a gonosz csodaszéphez;
s boldog a lélek, hogy röpteti harmonia.
Megnémulhat a mű, mert lárma zavarja körét itt,
vagy befogott füllel megsüketíthet a csönd.
Hangszer nélkül is egy belső zene – éteri hallás,
halk tremoló győz meg: érzete nagy kegyelem.
Szolgáló csak a szó, több szólam a mennyei hangzás,
minden időn rezgő, zárt geometria rend.
Mint ember, csupa szem, nem földre teremtvé, ha értesz,
isteni költészet, jó zene égbe emel.

ZONGORAMŰVÉSZ REVERENDÁBAN

Hangszer már neve is: Szitár –
Ferenc, miként nagy mintaképe, Liszt,
lélekszendítőn játszotta műveit
– szigorú klasszikus után romantikust,
így teremtve harmóniát.

Alkalmi kórus próbálta
nagyhéten Bach János-passióját,
'Parasztkantáta' hangzott, régi zsoltár
(ki hittél énekel, duplán imádkozik)
s szent az istenes szolgálat.

Mozart-, Beethoven-szonáták
szépségével fogadott a paplak,
felhangként rezonált az égi ablak
(mert csoda hangol méltó cselekedetre)
jó pásztor terelte nyáját.

Szünetjel, – visszhangja sincs már,
de visszatér ellenpont példája,
mint fő motívum tükörfordítása,
a legszebb szólam: Istennek tetsző élet.
Térdet, fejet hajts, ministráns.

ORGONASZÓ

'Trónusod elé járulok, ím'
Istennel társalkodó,
fenséges orgonazene,
barokk oltár, nagymesterek
csodálói közül valaki
billentyűk lépcsőfokain
visz mindenséghez közelebb –

harmóniában osztozó,
a megismerés határán
(menny és pokol)
megtisztulás vár,
villámfény, s égzengés
időközi félelmét
oszlatja rezgés, rengés.

S ki gyilkolt gondolatban,
meggyón – föloldozza muzsika.
Praeludium és fuga
zeng glóriás magasban:
a porból fölemelkedj!
– visszhangzik dörgedelmes
égbolt katedrálisa.

CSENDELET GALÉRIA

Az élet csendje: kép –
tárgyak testbeszéde,
ember-növény, ember-állat
lelkesül – mesteri vonalvezetés,
játszik a teljes színskála.

Zöltség, gyümölcs frissnek látszik,
megvillan a kés,
a vaksi pápaszem visszanéz,
egy öblös váza kivirágzik.
Forrásponton háborgó teával
törékeny csészének udvarol a kanna
(nincs lelke, csak párája)
két dimenziós keretben hogy maradna?

Vízfesték, tempera, olaj
fény-árnyék mozgóképek
vetítik vászonra vázlatosan
a mindenséget,
látható világunk szellemi lényegét.

FILMSZAKADÁS

All the world's a stage.

Shakespeare

Természet színeváltozása,
évszakok váltófutása,
szélrózsa szédült küllői
visszafelé fognak pörögni,

mint ama végső játékfilmben,
amit rendezett az Isten,
mindenki mellékszereplő
vagy hullócsillag, szemfényvesztő.

FILMSZÍNHÁZ

100 éves a mozi

Mozi: gyerekkor, álom, mágia –
előbb csak néma áhítat,
filmvásznon hunyorgó részletek,
mechanikus balett, vetített képzelet,
a negyedik dimenzió
Lumiere vonatán érkezik –
„ritmus-szimfónia”, „fény sugár zenéje”,
a tárgyak filmnyelven beszélnek.

Álomgyár terméke: szerelmes film,
fényírók „belső mozija”,
a nagy rendező: a kamera –
Eizenstein, Korda, Chaplin...

Mozgó festészet, fényszedett
költészet – „képpé varázsolt idő”,
halálugráskor visszapergetett
illúzió, hogy érdemes.

HOMMAGE À HORATIUS

Pax Romana-t, császár kori boldog békeidőt adj,
jó sors – drága Maecenas, s nem hallgatnak a Múzsák,
callida iunctura nyelvén keblünk istene rímel,
szárnyal az óda, ha műgond metrumait kifaragja,

kell finom ízlés, ihlet, férfierő is a vershez,
mint szerelemhez Amor nyila – gyors 'vég', „carpe diem”, lásd
szép örömet fiatalnak, kérdi-e: mit hoz a holnap?
Bölcs filozófus mérlege csak hebeg: ennyi elég is.

Hidd, a középszer mind arany, áldoz a plebs papiruszra,
több kenyeret, cirkuszt vár, már követel tömegestől,
győztes Ave, Caesar!, aki félelmét veszi-adja,
félisten legalább, alig emberi forma a pénzen.

Fő az egyensúly, tartsad; fegyver a gúny, diadalmas.
Vergilius vates, üzen: „omnia vincit amor”, hát
hódoljunk a gyönyörnek, haj, sok bú-baj után is,
„aere perennius” – értik-e? – „Meg nem halhatok én így.”

RADNÓTI

Sérülten háborús repesztől,
Krisztus száll le a keresztről
– magát sem tudta megváltani.

Fölsír szögesdrót-jászolban
az ember fia,
ösztöne súgja, hogy halál fia,
szerelme rejtett 'csillagrendszerét'
vizsgálja, hasonlattel él, amíg él,
puskatus a toll,
fegyver a szó –
'Járkálj csak, halálraítélt!'

Eltiporta az 'erőltetett menet',
még fölkel a tarkón lőtt remény,
egy ország hullott sárba vele!

Mennyi vers bukik tömegsírba.
De az ő viharkabát kötésű versesfüzetét
exhumálta az ég – vetíti nagyítva.
Csak emberszabású élete töredék.

Költeményes bibliát
ki emel pogányok arca elé? –
Ki maga sosem ölt,
inge örökké vérpecsétet.
Művében rend, remény, 'könnyűléptű béke'.

KÖZTÉRI SZOBROK

Szobrok szólnak hozzám –
Folyóméternyi könyv
talapzatán trónol Jókai,
mesél és övezi gyermeki rajongás.

Szemben az új versek költője, Ady
vívja megkésett forradalmait,
viharkabátba csavart
lendülettel halad a 'halottak élén',
lázálma 'vér és arany',
'ifjú szívekben él' még.

A közeli Zeneakadémia felől
zongorafutam viharzik –
szétveri itt e hangzavart Liszt
Mefisztó-keringője, magyar rapszodiája
és érzelmeimre rájátszva ad lelkierőt
a 'Szerelmi álmok' harmóniája.

S ki a 'város peremén' élt,
itt a 'véges végtelen'
énekese, '... e kávéházi szegleten'
József Attila 'nagyon fáj'
kényszerzubbonyos mellszobra
néz a semmibe borzongva –
minden elvégeztetett,
mint a megváltó, értünk szenvedett.

SPORTMÚZEUM

Harmadfélezer éve
az öröm templomában
tündöklő falfestményen
egy fáraó labdát üt –

Mosolyog, mintha élne.

Görög vázákon deltás
dobó, futó, birkózó
olimpikon atléták,
szépség ideál szobrok –

S Róma követte Hellászt.

Mind egyenlő eséllyel
– citius, altius, fortius –
zeng dicsőítő ének.
A részvétel a fontos.

Egy sóhajtásnyi béke.

A. D. 2000

A. D. 2000

Szent év – Anno Domini
szökőév 2000.

Keresztlevélre, sírkőre
elsőnek kettést kanyarít az emlékezet,
alaki és helyi értékre vigyázva,
képzetes gördülő csapágy nulláin
utolsó esztendejébe fordul, hullái
gigászi terhével szinte csikordul
kísértetiesen a véres XX. század.

Amikor emberi voltunk
feszítették célkeresztre,
seregszemlét tart a halál –
sorakoznak világháborús katonák,
a vészorszak tüzében, gulág Szibériában
eltűntek, földönfutóvá lettek,
bukott eszmék parancsára hősi halottak,
s a fölkelők örökmécs-léleklánggal lobognak.

Újkori katasztrófák, atommáglyahalál
árnyékában már hatmilliárd élet
kerülhet géntérképre
(mondják: a tudomány kétélű fegyver)
pusztít szegénység, szenny, leküzdhetetlen
betegség, elvadító szeretethiány,
-izmusok zavarodott művészelke,
silány élvezet – kábítószer, bűn orgiája,

egy pénznyelő, számítógépesített világban
nagyobb emberveszteségünk a szívekben.

Kék bolygó űrhajónk
sarki hópajzsa megolvad
a fölfuvalkodott napon –
tolóereje kozmikus katasztrófa.

'Világvégén' túl, ezredelőn
homoksivataggal fordul az időkerék,
s űrkorszak-alkotó képzelőerőnk
mennyei tűzijátékban kigyúl –

Új időszámítás, újabb kezdet,
tavaszünnep köszönt: millennium,
gyorsító sávval a történelmi út –
legyen minden nép emelkedő nemzet!

BUDAVÁRI SÉTA

Havas, kormos évszak után
az enyhülés mindent restaurál,
fagy gallyazta lombok rései
mutogatják a város nevezetességeit
s mellvédről, védőbástya szikláról
visszaverődik a napsugár-nyílzápor,
ronthat ostromágyú, gurulat lövedék,
a múlt önmagában vereség.

Föltárul a kincses reneszánsz temető,
koronázó templom alatt, a Vérmezőn
karóba húzott, lenyakazott árnyékok
– dicsőség, nagyság rég volt –
szélrohammal a Gellért-hegy felől
a tornyos Tabán a Dunán jönne föl,
nézd viharjelző rezgőnyárfák
villámhárító levél-fonákját,
madarak légikikötőit,
virágkelyhek illat-füstölőit,
egy ördögtrilla-szitakötő – bohóc kelep –
vadrózsának csapja a szelet,
táncol a csörgősipkás csipkebokor,
nád bugás címere bomol
s akár egy kódexmásoló remeklése,
iniciálé a jegyzetfüzetbe préselt
számismisztikus margaréta,
feloldott zárójel a város karéja.

Bölcsőtől a bölcsességig
hosszú az út, mint ama égi.
Harang-mellét döngeti a szív –
délidőt dobban – mióta is? –
üzen a múlt a feledékeny mának:
csak a szakadék széléig hátrálhatsz,
nemzetben gondolkodva, megmaradunk,
tudjunk álmodni, szólni – magyarul.

MEGTANULT LECKE

A tamási gimnázium emlékkönyvébe

A galaxis-függöny szétterül,
s a napóramutató árnyak
örökké káprázó szemünk
számlapján körbejárnak.

Hő- és hideghullám
kavargat port és tengert,
röghegységet gyurmáz,
a roppant kontinens-jégzajlásban
ékkővé csiszolt kavics,
homokágyon a gyöngykagyló-magzat is,
hártyás lábujj, szárny verdes,
az Emberfia örvénylő lábnyoma
ér hullámtörő partokat.

Lelőhelyek tárulnak
– kincseskamrái a múltnak.
Borzongnak szálkás erdők,
nyitva- és zárvatermők,
gyémánt, szén, olaj, fa
mind a Nap tűzét rakja.

*

Folyók köldökzsinórján
birodalmak születnek.

Európa térképén egy szakadt ország
– az Árpád-törzs nevén még
Megyer, Keszi, Kér, Nyék, ...
elbitangolt Koppány
Tolnát, Baranyát bejáró
honfoglaló lelkek.

Gyászkeretes történelmi körkép:
Muhi, Mohács, Világos, TriaNON!
A déli harangszóval lecsengő dicsőség,
hány legyőzve győztes forradalom.

A faltörő kos megkövült bárány lett,
mai csatazajt visszaver a várhegy,
gyökér, kacs, eső kaparássza
– ősszel esik el a bástya.
Fénytelen levél-rézkarcon
tűnt időkbe dermedt arcok.

Sötét tábláját letörli az Isten,
diktál, s mi írunk sors-ákombákomot,
egyezményes jelek, igazodó sorok
híján sarkából a világ kibillen.

Fiatal, ki érzékeny a szépre,
mint látóideg a fényre,
időt nem mér, nem mérlegel,
egész lényével kérd, felel,
álarcot repeszt nevetése.

Pannon dombokra állva
közel a tudás fája,
egy madár-szívű lomb,
fenyőillatú magaslat –

és birtokában szabad vagy.

LEVÉL ÁZSIÁBÓL

(Kőrösi Csoma idézése)

Meteorkő-
hajításnyira van,
egy másik időszávon,
vulkánok hűlt helyén
magyarok őshazája.

Fényvitorlák
lágyn vizeken, nagy ég
– domború gömbsüveg tűz,
itt hálóz, hal, halál
régteől rokonértelmű.

Zord kerengők,
Tibet szent hegyei,
kétszer hét nyelven szolván,
nincs maradék haza,
a honvágyn tömegvonzás.

Trópusi lágyn
– árnyjáték tűzfalon,
szülőföld – térkép takar?
Glóriával köszön
„egy szegény, árva magyar”.

LANTKÍSÉRETTEL

Sziklaszirt fellegvára
s hollónép ostromzára
elsötétít nyílt eget.

Jó végvári vitézek
– szórvány magyarok, részek
őrzik még a nemzetet.

Zsoltár, dicséret örvend,
szülőhaza – szent föld ez,
tisztességgel eltemet.

TRIANON

Rablóbéke záradéka

Történelmi Magyarország,
emberi agy – térképformád,
kincseidet hogy széthordták,
rabló lett a fennhatóság.

Bitorló önkényuralmak
sarkaidból kiforgattak,
ami megmaradt magyarnak,
okkal-joggal forradalmas.

NÉHÁNY MONDAT

Mikor zsarnok parancsolt,
határzár volt, szögesdrót-
vasfüggöny-erőtérben
vándormadár eltévedt,

fészekrakó ösztönnel
házát cseréltek többen,
az eget is fölszántva
költöztek új világba.

Fölkelés, rablóbéke
rajzolt világtérképre
szabadságszerető nép,
múltad is eltörölnék.

MÉRLEG JÁTÉKA

Napéjegyenlőség – égi mérleg –
isteni igazság jelképe,
bekötött szemű Justitia,
földi bűneink mázsáival,
haszonelvű, tétova tetteinkkel
jó és rossz serpenyője merre billen? –

Ozirisz mérőeszközén a holt
szív ellensúlya toll;
Zeusz kétkarú arany mérlegén
latolgatta népek végzetét;
Hermész, a nagy „lélekvezető”
hitte: minden mérlegre tehető;
még vár az utolsó ítélet angyala,
Apokalipszis fekete lovasa.

De Káin igazság-mérlegével
megbékélhet-e a lélek? –
Gonosz oldalán nehézkedik az ördög:
egyensúly ne legyen a földön.

ITTHON, EURÓPÁBAN

Északi félgömb forgat a fénybe egy új Európát –
Napkelet álma: Nyugat, – hölgy, rabul ejt bikavér.
Citrusfélék, búzahatár s fönn túlevelűek –
flóra örök, faunánk pásztora szél, szabad ég.
Nyílt atlanti vizek moráját veri vissza Urál hegy,
békegalamb, olajág s légiesült a határ.
Nemzetfoltok – vaktérkép, kétezer éve keresztény
ógörög ethosza véd, mérlege: római jog.
Északi, balti, dinári, meg alpi fajunk s mediterrán
bábeli hangzavar áll tőke közös piacán.
Jó európai polgár hármas jelszava szent itt,
míg szolidáris a nép, – ez teszi fő erejét.
Van közös emlék, sokszínű kultúra, örökség,
csillagos ég: lobogónk, szép Örömóda jövőnk.

CÍMKÉZÉS

Ahol a patrióta ritka,
hangos a nacionalista.

HIDAK

Amikor ösztön és józan ész
együtt teremt összeköttetést,
két pont között a legrövidebb
távolság – a túlsó partra vihet
palló, közúti, hadi,
vasúti híd vagy viadukt
(völgy, szakadék, gyors víz alul)
– léghídon átjut a hímpor –
függő-, felvonó-, sóhajok hídja,
közös öröm, külön bánat nyitja,
erős kapocs két véglet között
idegdúc, pillér, vert cölöp,
feszítványját átfogva dobog a híd
– nagy áteresztő képességű szív –
aranykapu, ördöglakat építmény,
kulcsolt kezek lánchídja, eszmék ívén
vibráló gyűlölet ne döntse romba
– háborúban országok gerince roppan.

Áldás a híd: nyitott kapu, vulva
szülőcsatornán magzatát áthúzza –
Tejút téli napforduló hasadékan,
égig érő fény-árnyék fokú létrán,
szivárvány vezet alvilági folyón túlra,

vámot egyszer életeddel fizetsz,
vár hídvérőnk, a nagy Pontifex.

KÖR

Önmagába visszatérő görbe
vonat vet hurkot, végtelen jelet: ∞
égitestek látszólagos mozgása,
jövendőmondó csillagok állása,
multiverzum vesz körbe.

Égőv, egyenlítő, föld körüli pálya
saját farkába harap,
360 fok – időkör, év számlálója a nap,
állandóság a változásban,
tökéletesség, örök harmónia,
lett mágikus gyűrű, körkörös védelem,
porond, körtér, nomádok kerek sátra,
a téridő egység szimbóluma,
a gömbbe forduló ég jele.

Középpontban az Isten,
körül a teremtet világ,
újjaéled a kör, négyszögesítve,
átlépni tilos, bekerít vagy kizár,
körtánc, körmenet s ha egy csillag lefut,
ránk tör az ember kozmikus magánya,
a meddő űr, a nulla, nagy semmi,
roppant örvény keringtet – *fekete lyuk*
– mindenség szemétládája,
de a fényt úgysem tudja elnyelni.

GYŰRŰK

A víztükörből visszapillant
mélység és magasság –
körgyűrűk végtelenje,
kút tekergő lánc,
évgyűrű kúszik fára
(mintha bilincs csörrenne)
egy sima, egy fordított
bűvész-varázskarikával
tudáshoz kapcsolt titok –
Prométheusz vaspántja,
bölcs Salamon pecsétje,
holló csőrében ékes
címerdísz ragyogtat, Corvin,
halászgyűrűs földi helytartó
áldása urbi et orbi,
s a tengert is eljegyző
gyöngyös gyűrű, aranyló
ujjainkon a Nap, Hold.

CSIGAVONAL

Gyermekkéz róta
ősi mozgásjel –
porban tekergő csigaház,
játékok alaprajza, Bábel tornya,
tornádó-harang száll föl,
búgócsiga spirálköd,
lent kúszó hurokban indakacs,
orsó, rugó, menetes csavar,
örvénylő ősvízben kacskaringós
tengeri szörnyek, a születés, növekedés
kifelé haladó spirálja,
majd a befelé csavarodás: összehúzódás
– a lét halála,
állapotváltozások tartama, anyagmozgás
egymásutánisága: lüktető idő,
a ciklusok: holdhónapok, napévek,
a világekorszak egésze
(hallucinálunk e rituális labirintustáncban)
világoszlopra csavarodott kozmikus kígyó
a kettősspirál kétirányúsága.

GYŰJTÖGETŐ

Idővel tárgyasul az ember –
korral járó rigolyák,
rossz beidegződés, szokás,
még-valamire-jó-lesz mánia
a gyűjtögető életmód
(nem eredeti tőkefelhalmozás!)
kukabúvár heuréka öröme –
ócskaság, nem hasznos hobby köti le,
mikor műhelymunka forgácsa hull,
tűzrevalóként bármi hasznosul,
de aki maga régi bútor, elnyűtt holmi,
hulladékát nincs szíve kidobni,
lényege mennyiségi, mint minden tartozéka,
agya fölösleggel megrakott véka,
mert rossz becsüs az érzelem,
csomagolópapír, lim-lom, madzag, toprongy
nyöget ládafiát, asztalt, polcot,
birtokvágy halmazati bűnjele
a sok ujjlenyomattal viselő,
nélkülözhető használati tárgy,
bóvli áru, műtyürke, csüngő csecsebecse
a föld felé gravitál,
vagy súlytalan úri szemét, szétszóródott
törmelék gyűrűzi, fékezi ezt a bolygót.

Végül kisszerű dolgainkat
a természet benövi, visszaveszi
– tűz, víz, rozsdá eszi.

Hús-vér lényemet lecsupaszítva,
majd humusz rakódik csontjaimra
élő szövet helyett.

Valódi műtárgyak, emléktárgyak
a méltóságban megőriztetek.

Hajléktalan

Virágillat ébreszt,
ülőgumóin trónoló liliomféle,
állig begombolkozó csipkebokor,
ahol egy százlábú is elbotol,
rekordot ugranak a tücskök,
minden napsugárra fűzött
gyöngyharmat szétgurul,
kedvenc színem: a fűzöld.

Valóságos éden ez
a rám zárt park
– formatervezett környezet,
a szellemi függőleges,
az anyagi vízszintes irány,
hol vergődve jut előre a szív, a szárny
minden csapása nekirugaszkodás.

*

Rongy a zászlóm,
hazám csonka.
Nem leltem asszonyra, otthonra,
aszfalt a terített asztal,
fojtanám bánatom borba.

TEMET A TÉL

Vízesés-mozgólépcső
torlódó jégtáblaival beáll
a nagy idő-folyam.

Jégcsap a hőmérő
hízott higanyszála,
köröm alá szálka
szúr – a fagy,
fém tárgyak dérrozsadás villamossága
halálfejes feszültség alatt.

Hol a természet növésben megáll, a fák
puskatus ágakra szuronyt szegezve,
zárt alakzatban köd ellen vonulnak.
Jön bundás téli álom: fagyhalál,
léket vágva e város bordás flaszterén,
a hajléktalan csatornába bújna,
rétegesen öltözteti az ég – újságpapír,
havazó ívlámpák temetik hajnalig –
Emberek jönnek pára koszorúkkal,
szájukon szalagírás: „szép” halál.

TÁVLATOK

Gyorsulva táguló világegyetem
– kiüresedő, karbon sötét égbolt,
nevemen csillag – fényszálon életem
lényeg vagy jelenség volt?

Rajzoltam porba, simogattam a kört,
míg látható, én legyek középpontja,
kiforgatni ujjpercek élei közt
a Föld nem bűvös kocka.

Vonzáskörét kioldva hosszan repít
egy új fokozat, – ég tüzét lelopjuk,
öröklétet tervezünk nagyban s megint
Isten kezében sorsunk.

KORPARANCS

Csillagporból lettél
ember, hát fényeskedjél.

HÁLÓSZEM AZ INTERNETEN

Világtalan képernyőn
teremtett világosság –
Tejút, ködsűrűsödés, gömbhalmaz.
Rákattintva egy keletkező csillagra,
megjelennek állatövi képek,
éggömbön isteni menü
parancsaira: Kos, Medve, Oroszlán,
Korona, Dél Keresztje, Szűz, ...

Mint egy álmatlan csillagász,
intergalaktikus világhálózaton
modern Odüsszeuszként muszáj bolyonganod,
elvakít Andromeda, Orion (a Kaszás),

s a világegyetem alkönyvtáraiban
majd olvashatják lírai honlapod.

A TEREMTÉS KÉNYSZERE

Művészember hangos fohásza
miért fullad káromkodásba?
Végtelenre állított szemlencsével
megörökít egy pillanatfelvételt.

Milliárd fényév messze innen
él csillagköd képében Isten,
magánya emberi, űr nem eresztí –
Nekünk kell a teremtést befejezni.

LÉLEKHALÁSZ

LÉLEKHALÁSZ

Az út, az igaz élet
szenvédestörténet.
Egy irányt vett időm
telik, nem múlik tétlen –

Követnek a pusztába
tanúhegy, hagyásfa,
lélekhalász igék
s a vers-hívők imája.

CREDO

Istenhez vezet minden út,
más igazság hamis –
az égi abszolút,
a földi relatív.

Bocsánatos bűn s gonosztett
– örökké vétkezünk,
ég-föld paternoszter
térül-fordul velünk.

VÉNSÉG

Emlékein mereng,
éjjel kikecmereg,
gyújt egy kis világot,
köhécsel, harákol,
gyógyszer után kapkod,
nagyothall, kész vakfolt,
csak tesz-vesz, rakosgat,
csipeget, kortyolgat,
tisztába tett gyerek,
nem repes, csak remeg,
magában beszélget,
hogy micsoda élet
súlyától rokkant meg,
oly egyedül van, lesz,
mint végítéletkor,
bevall mindent, meggyón,
fél lábbal a sírban
Isten előtt színt vall.

VOX HUMANA

Sugárkévekben csillagok,
árnyékom követ – meghalok,
megrendít a sok sírhalom
– élő virágsokadalom.

Amíg élesre fen a kín,
fölszikráznak szép szavaim –
a művész: lélek orvosa
és minden gyógyulás csoda.

SÉTA A SÍRKERTBEN

Virágos temetőkert
ösvényein gyíkok kergetőznek,
madarak dárídója disszonáns,
mint túlvilági hollókárogás.
Leírhatatlan mind, – a volt,
már csak nevében él a holt,
teste virágföld, lelke árnyék,
éjfélkor kísért, lidérclángként,
családfa elhalt felmenő ága
int: szárazát az idő kivágja.

Egy sóhajtás – a lélek fölszáll,
súlyosabb ég sötétje dől rám.

MINDENSZENTEK

Már a temető sem a régi:
faragott kopjafák, fejfák,
ember léptékű sírhalmok helyett
panel betontömbök tonnás
súlya alatt roskad sok csontváz,
műkő galamb – nehéz emlékezet
mégsem röppen az égit.

Aranyozott évszámok, nevek
szikráznak a gyertyafényben
(megannyi örökmécses)
gondolat- vagy kötőjel ragyog,
mint kémiában a kötetlen karok,
vallanak a felelős gének:
miként, meddig élek, halok.

S mert köldökszínórral kötődöm
minden felmenőhöz,
dérütött virággal, mécsvilággal
állok gyászkeretes vigyázzban
éjbe vesző síremlékek előtt,
míg nem zárják a temetőkaput,
tüntet az írás: „Föltámadunk!”

FÖLDKÖZELBEN

Széttárom mindkét kezem –
ez csontváz-feszületem,
esendő, béna test.

Nem győztes Dávid szobor,
drámai Ecce homo –
árnyék Krisztus-kereszt.

Napcsillag vonzásában
megolvad viasz szárnyam –
a föld már nem ereszt.

KÖZPONTOZÁS

Felkiáltójel voltam,
kérdőjelbe hajoltam;
gondolat- és kötőjel
csuklós mérővesszője
hosszában kinyújtóztam
(zárójel-koporsóban)
kettősponttal veszkődtem
s fönn szárnyas idézőjel,
lenn megvesszőzött mondat
végén parányi pont van.

KETTŐS LÉTRA

Delel a nap	
narancsvörös	
citrom	sárga
alma	körte
szilva	barack
nyári	ősz
mézes	édes
arany	gyümölcs
bogyós	fürtös
tavas	virág
ágról	ágra
lombos	termő
fokról	fokra
lép föl	lép le.

RÖGTÖNZÉSEK

Út a bölcsességhez

Látásom romlik –
kezd világosodni.

Aggály

A legszebb érzés kémiaiáját is fölfedezték.
Azért szeretsz még?

Kiábrándulás

„Milyen volt szőkesége?”
– Festett.

Morgó

Ha kutyául bánnak velem,
harapós leszek.

Szavazni in-dulj!

Bal-jobb, bal-jobb, bal-jobb, ...

Egy jelmondat korszerűsítése

Legfőbb érték
a **pénz**ember.

Írásjel-fogyatkozás

? ! () „ ” ; : — - , .

Kárpát-medence

Meddő szülőhaza –
gyász- és szórványmagyar.
Országvesztő hely.

Földhözragadt

Anyagias, ízig-vérig
átgyúrt materialista,
érzelmi lény, – hasznát nézi,
erkölcsét úgy alakítja.

Botcsinálta hangversenylátogató

Mit neki hangnem: Dúr, moll?
Ő már páholyban dormol.

Szerkesztő kérdi

Fej, vagy írás?

Intő

Új versed szépséghibája,
hogyan nem rímel a világra.

NÉHÁNY HAIKU

Tabula rasa
hómezőre az Úr ír
jégtollú széllal.

*

Fák, bokrok rázzák
jégeső börtönrácsát –
Süss föl, szabadság.

*

Úrsikló vasal
fodros levegőeget
– költőnek inget.

*

Magasabb IQ
vadhajtása h a i k u
– hervadt szóvirág.

SZÁMVETÉS

Az ember oszt, szoroz,
kivon, meg összead,
próbáját elvégzi
(a rossz hatványozott,
a jó gyökjel alatt)
ha nyer, már veszét érzi,
ha veszít, mást okol
– billegő mérleg az –
magyar sors: 'átkozott'.

VÁNDORDAL

Terelni dombok nyáját,
heverni lombok árnyán
hogy szerettem.

Sok évgyűrűs fa üzent,
karikázott a vízen
levelekkel.

Égre mutató torony,
delet ütő napkorong
állt felettem.

Villám mentén meghasadt
menny, kőtábla rám szakadt
företeggel.

Hangáskörben szöszke méh,
tücsök-bogár zöngeményt
följegyeztem.

Idegbajos rezgőfű,
megbomlott szomorúfűz
társa lettem.

Homokóra csöndesen
idő-orsóm pörgetem
szerelemben.

KÖNYÖRGÉS

Mikor mélységekből kiáltok,
csak te érthetsz meg, Istenem,
jóralvón is fog az átok,
íme, elmérged nyílt sebem.

Adj égi jelet, látva lássak –
vezet 'út, igazság, élet',
nagy a világ világossága,
ne adj rám örök sötétet.

Légy irgalmas. Gyarló életem
óvjad, ha van értelme még,
akaratlan, ha olykor vétkezem,
ártatlanság vélelme véd.

Tenyerem markáns sorsvonalát
gyors idő szaggatja fércként,
egy szusszal, Uram, kioltanád
csillagom reszkető fényét.

ŰRSÉTA

Kilépek a csillagközi térbe,
hol nincs fönt és lent,
nehézkedés, szabadesés,

Isten térgörbület-tenyerében
elfér az egész
földhöz ragadt emberiség.

HELYZETDAL

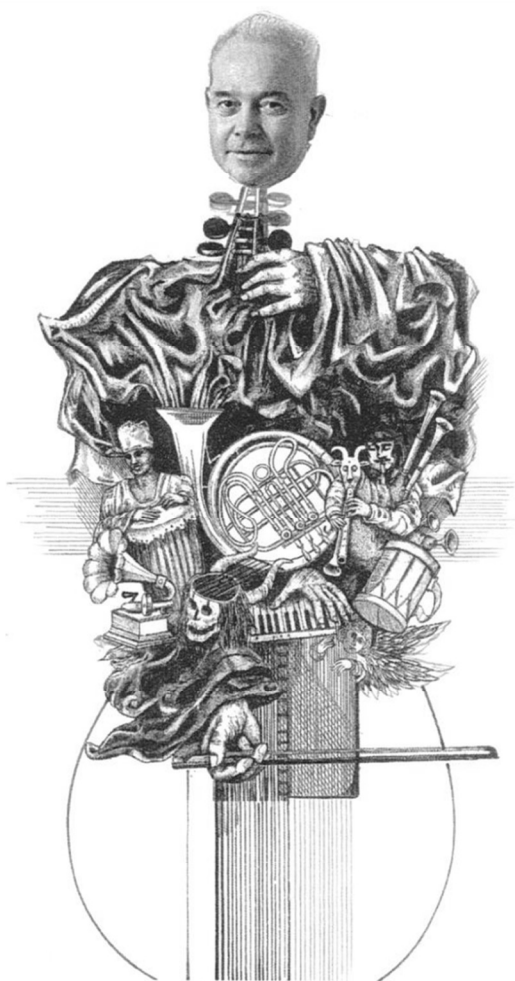
Fény előtttem
– árny mögöttem,
nem hajoltam,
inkább törtem.

Hegyre hágtam,
vízen jártam
percek, fokok
hálójában.

Állat, növény
gyűltek körém –
lennék szelíd
öreg bölény.

Sok csillagos
szálloda most
a magas ég –
vendég vagyok.

Árny előtttem
– fény mögöttem,
rejtőzködöm
sorközökben.

Vén Zoltán grafikája

TARTALOM

TEREMTÉS

A világ keletkezése	7
Kitekintés	10
A teremtés hat pillanata	11
Távolságok	14
Barbár téridő	15
Párbeszéd	16
Szemhatár	17
Lelet	18
Idősíkok	19
Szökő évek	20
Erdőzsongás	21
Fák	24
Szélhárfa	26
Gyümölcsös	27
Széllal szembe	28
Tavaszcím	29
Fagyponc fölött	30

FELMENOŐ ÁG

Élményeink forrásvidékén	35
Egy kis hazai	37
Hegyen-völgyön	38
Gyerekidő	40
Vegyesbolt	41
Fehér karácsony	42
A hintaló	43
Falusi búcsú	44

Pincszer	46
Borpecséter írás	47
Fénykép apámról	48
Egy nyári nap	49
János öcsém temetése	51
Anyám halálos ágyánál	54
Megváltatlan sírhely	55
Öregdiák-találkozón	56
Porlepte múlt	58

TÁJOLÁS

Tájolás	63
Tájképvázlat	64
A Sió mentén	66
Szemmozgások	67
Szálltérkép	68
Madárvilág	70
Bogaras	72
A légy létérvei	73
Macskák	74
Versbe szedett növények	75
Alma	76
Nagy fa dőlt ki	77
Kopár sziget	79
Elhagyott partok	81
Körtér	82
Látkép	84
Andocsi üdvözlégység	85
Golgotavirág	86
Útszéli Krisztus	87
Látóhatár	89

KESERÉDES

Szerелеmdal	93
Keserédes	94
Kettőscsillag	96
Tükörkép	97
Napimádó	98
Széljárás	99
Hódolat egy szobor előtt	100
Strandfürdő	102
Nemek harca	104
Évközi vasárnap	105
Kamilla	106
Feszültség	107
Szédítés	108
Kései trubadúr dala	109
Igéző	110
Vallomás	111
Várlak	112

SZÉPTAN

Széptan	115
A muzsika hangjai	116
Lelkiség	118
Szólj, aquincumi orgona	119
Zongoraművész reverendában	120
Orgonaszó	122
Csendélet galéria	123
Filmszakadás	124
Filmszínház	125
Hommage à Horatius	126
Radnóti	128

Köztéri szobrok	129
Sportmúzeum	130
A. D. 2000	
A. D. 2000	133
Budavári séta	135
Megtanult lecke	137
Levél Ázsiából	140
Lantkísérettel	142
TriaNON	143
Néhány mondat	144
Mérleg játéka	145
Itthon, Európában	146
Címkezés	147
Hidak	148
Kör	149
Gyűrűk	150
Csigavonal	151
Gyűjtögető	152
Hajléktalan	154
Temet a tél	155
Távlatok	156
Korparancs	158
Hálózsem az interneten	159
A teremtés kényszere	160
LÉLEKHALÁSZ	
Lélekhalász	163
Credo	164
Vénség	165
Vox humana	166

Séta a sírkertben	167
Mindenszentek	168
Földközelen	170
Központozás	171
Kettős létra	172
Rögtönzések	
<i>Út a bölcsességhez</i>	173
<i>Aggály</i>	173
<i>Kiábrándulás</i>	173
<i>Morgó</i>	173
<i>Szavazni in-dulj!</i>	173
<i>Egy jelmondat korszerűsítése</i>	174
<i>Írásjel-fogyatkozás</i>	174
<i>Kárpát-medence</i>	174
<i>Földhözragadt</i>	174
<i>Botcsinálta hangversenylátogató</i>	174
<i>Szerkesztő kérdi</i>	175
<i>Intő</i>	175
Néhány haiku	176
Számvetés	177
Vándordal	178
Könyörgés	180
Úrséta	181
Helyzetdal	182

A SZERZŐRŐL

SZIGETI LAJOS (Szabadhídvég, 1940. október 17. Szülei: Szunoman Lajos, Balogh Veronika) költő egyetemi tanulmányait Budapesten, az ELTE Bölcsészettudományi Karának magyar-angol szakán végezte, 1964-ben. A tanári diploma megszerzése után felsőoktatási intézményekben tanít, idegennyelvi intézet munkatársa.

1977-ben mutatja be az *Élet és Irodalom* hetilap kilenc verssel, majd közlik költeményeit a jelentősebb országos folyóiratok és napilapok is.

2014-ig hét verseskötete került kiadásra. Angolul hét költeménye jelenik meg az *In Quest of the 'Miracle Stag': The Poetry of Hungary* antológiában (Chicago, 2003). A bolgár *Vezni (Mérleg) – 2008* című antológia hat versét hozza. Több idegen nyelvre fordított költeménye olvasható honlapján: www.szilaj.hu

1993 óta szülőfaluja díszpolgára. Irodalmi és művészeti társaságok tagja: Magyar Írószövetség, Pen Klub, MAOE, Berzsenyi Dániel Társaság.

MEGJELENT KÖTETEI:

Az ég tükrében (1992)

Vízjelek nyári égen (1996)

A fény hullámverése (2000)

Hívó szó (2003)

Barbár téridő (2006)

Végtelen jel (2010)

A Tejút szélén (2014)

GRAFIKÁK

König Róbert rajzai:

a 39., 45., 65., 83., 101., 127., 141., 157., 169., 179.
oldalakon,

Vén Zoltán rajzai:

a 13., 23., 95., 117., 121., 183. oldalakon láthatók.